

FEDERÁLNÍ
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

Příloha č. 5

Výtisk č. : 31

Počet listů: 7

K O M U N I K É
ze zasedání výboru ministrů zahraničních věcí členských států
Varšavské smlouvy .

Ve dnech 3. a 4. prosince 1984 se v Berlíně konalo zasedání výboru ministrů zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci.

Zasedání se zúčastnili ministr zahraničních věcí Bulharské lidové republiky Petr MLADENOV, ministr zahraničních věcí Československé socialistické republiky Bohuslav CHŘOUPEK, ministr zahraničních věcí Maďarské lidové republiky Peter VÁRKONYI, ministr zahraničních věcí Německé demokratické republiky Oskar FISCHER, ministr zahraničních věcí Polské lidové republiky Stefan OLSZONSKI, ministr zahraničních věcí Rumunské socialistické republiky Štefan ANDREI, první náměstek předsedy rady ministrů a ministr zahraničních věcí Svazu sovětských socialistických republik Andrej GROMYKO.

1. Ministři věnovali hlavní pozornost vývoji v Evropě v souvislosti s celkovou mezinárodní situací. Bylo zdůrazněno, že nedávné události plně potvrzují správnost kolektivního hodnocení a závěrů, týkajících se vývoje evropských záležitostí a situace ve světě, které jsou obsaženy v pražské Politické deklaraci z 5. ledna 1983, moskevském Společném prohlášení z 28. června 1983 a v Prohlášení členských zemí Rady vzájemné hospodářské pomoci ze 14. června 1984. Účastníci zasedání vyjádřili znepokojení nad tím, že nebezpečné napětí v Evropě a ve světě trvá.

Pokračujícím rozmísťováním amerických raket středního doletu v některých západoevropských zemích NATO se situace v Evropě dále zotřila. Byla tím zahájena nová mimořádně nebezpečná fáze horečného zbrojení na tomto kontinentě. To donutilo Sovětský svaz a některé další socialistické země k řadě protipatření.

Účastníci zasedání zdůraznili, že koncepce, jež uvádějí v pochybnost nynější hranice mezi evropskými státy, jejich společenskopolitické zřízení i další politické a územní reality, které vznikly po druhé světové válce, ohrožují mír a bezpečnost. Poválečné hranice v Evropě jsou nenarušitelné. Aktivizace revanšistických sil v NSR a povzbuzování revanšismu, ať je to kdekoliv, působí negativně na politické ovzduší v Evropě a na dorozumění mezi evropskými národy. Vážné znepokojení vyvolává rozhodnutí raďy "Západoevropské unie" zrušit zákaz vyrábět v NSR rakety dlouhého doletu a strategické bombardéry.

Státy zastoupené na zasedání vyjádřily znepokojení nad a tím, že imperialistické kruhy stupňují politiku násilí a diktátu, nad bezpříkladnou eskalací horečného zbrojení, především v jaderné oblasti, nad vzrůstajícím nebezpečím jaderné katastrofy, nad výrobou a hromaděním nových druhů stále ničivějších jaderných zbraní, nad lpěním na nebezpečných vojenských doktrínách, jež připouštějí možnost rozpoutání jaderné války, nad vytvářením nových systémů konvenční výzbroje, která se svou ničivou silou blíží zbraním hromadného ničení, i nad podstatným zvyšováním zbrojních výdajů. USA a někteří jejich spojenci sami neskrývají, že usilují o to, aby získali vojenskou převahu.

Národy Evropy i ostatních kontinentů, které se daly cestou aktivního úsilí o odvrácení nebezpečí jaderné války, o zastavení horečného zbrojení a o ozávení mezinárodního ovzduší, jsou stále více znepokojeny zotříváním situace. Přesvědčivým důkazem toho je rozsáhlé mírové hnutí v Evropě i v ostatních oblastech světa.

Státy zastoupené na zasedání se zasazují o to, aby v mezistátních vztazích byly přísně dodržovány zásady respektování nezávislosti a národní svrchovanosti, nenarušitelnosti hranic a územní celistvosti, nevměšování do vnitřních záležitostí, nepoužívání síly a nevyhrožování silou, mírového řešení všech sporných otázek mezi státy jednáním a ostatní základní zásady mezinárodních vztahů.

2. Členské státy Varšavské smlouvy považují zastavení horečného zbrojení a přechod k odzbrojení, především v jaderné oblasti, za základní otázku naší doby. Dokud není příliš pozdě, je třeba učinit vše, aby se zmenšila vojenská konfrontace a aby mezinárodní vztahy byly vráceny na cestu uvolňování a rovnoprávné, vzájemně výhodné spolupráce mezi státy. Změna situace k lepšímu je možná. Je k tomu zapotřebí přejít k politice realismu a věcné součinnosti při řešení úkolů, jež stojí před národy Evropy a světa. Je nutný seriózní a rovnoprávný dialog mezi státy s rozdílným společenským zřízením, jsou nutná jednání, při kterých si strany uvědomují svoji velkou zodpovědnost a usilují o pozitivní výsledky. Členské státy Varšavské smlouvy jsou k takovým jednáním připraveny a trvají na tom, aby se vedla a aby bylo dosaženo úmluv založených na zásadě rovnosti a stejné bezpečnosti. Jejich návrhy na zastavení horečného zbrojení a odvrácení války zůstávají v platnosti.

Členské státy Varšavské smlouvy zároveň zdůrazňují, že neusilují o vojenskou převahu, ale také nepřipustí převahu nad sebou. Zasazují se o rovnováhu sil na co nejnížší úrovni.

3. Státy zastoupené na zasedání vítají dohodu mezi Sovětským svazem a Spojenými státy zahájit jednání o celém komplexu otázek týkajících se jaderných a kosmických zbraní. Přikládají jí velký význam. Členské státy Varšavské smlouvy se zasazují o to, aby od samého počátku byly zcela jasně stanoveny cíle a úkoly těchto jednání, které mají upevnit strategickou stabilitu, nepřipustit militarizaci kosmického prostoru,

snížit úroveň jaderné konfrontace v Evropě a ve světě omezením jaderných zbraní - jak strategických, tak středního doletu - až k úplnému odstranění jaderných zbraní.

4. Životní zájmy všech evropských národů za nynějších podmínek vyžadují usilovat o to, aby bylo zastaveno hromadění nových jaderných zbraní na evropském kontinentu a aby stavy těchto zbraní byly radikálně omezeny až k úplnému odstranění jaderných zbraní - jak středního doletu, tak i taktických - v Evropě. Nasmějí být podnikány žádné kroky, zaměřené na získání vojenské převahy jednoho seskupení nad druhým.

Protože hrožící jaderné zbrojení v Evropě ohrožuje všechny národy kontinentu, považují státy zastoupené na zasedání za důležité, aby všechny evropské státy, především státy patřící k NATO a Varšavské smlouvě, aktivně podpořily úsilí, které je zaměřeno na odstranění nebezpečí jaderné války.

V této souvislosti poukazují na to, že státy, na jejichž území se rozmísťování jaderných raket středního doletu uskutečňuje nebo je plánováno, mají velkou odpovědnost za osud míru v Evropě a ve světě.

Účastníci zasedání důrazně podporují úsilí o vytvoření pásme bez jaderných zbraní na Balkáně, v severní Evropě a v dalších oblastech tohoto světa.

Státy zastoupené na zasedání se rovněž zasazují o to, aby na vídeňském jednání byla co možná nejdříve uzavřena dohoda o vzájemném snížení stavu ozbrojených sil a výzbroje ve střední Evropě. Dobrý základ pro dohodu skýtají návrhy socialistických zemí - přímých účastníků tohoto jednání.

Připomínají své návrhy na odstranění chemických zbraní z Evropy, na to, aby zbrojení výdaje nebyly zvyšovány a aby byly sníženy, a na uzavření smlouvy o vzájemném zřeknutí se použití vojenské síly a zachování mírových vztahů, které předložily členským státům NATO. Vyzývají k tomu, aby bylo neprodávě zahájeno všestranné jednání o těchto otázkách.

Státy zastoupené na zasedání konstatují, že průběh stockholmské konference o opatřeních k posílení důvěry a bezpečnosti a o odzbrojení v Evropě přináší na pořad co možná nejrychlejší přechod ke konkrétnímu jednání. Zasazují se o to, aby se vešlo v konstruktivním duchu a aby bylo dosaženo podstatných ujednání o vzájemně se doplňujících opatřeních k posílení důvěry a bezpečnosti v Evropě, a to jak politického a mezinárodně-právního tak i vojenskotechnického charakteru. Tato ujednání se musí zakládat na stejných právech, na vyváženosti a vzájemnosti, na stejném respektování bezpečnostních zájmů všech účastnických států a musí přispět ke snížení nebezpečí války i vojenské konfrontace.

Na zasedání bylo znovu potvrzeno, že členské státy Varšavské smlouvy jsou oddány pokračování a prohlubování celoevropského procesu uvolňování, upevňování bezpečnosti a rozvíjení spolupráce v Evropě na základě zakotveném v závěrečném aktu z Helsink.

5. Členské státy Varšavské smlouvy považují za nutné přijmout konkrétní a účinná opatření zaměřená na překonání jaderné konfrontace a na omezení a snížení stavu jaderných zbraní až k jejich úplnému zničení.

Jako důležitý krok navrhuji v této souvislosti zmrazit kvantitativně i kvalitativně stav jaderných zbraní. Očekávají od zemí NATO na tento návrh odpověď. Zdůrazňují připravenost Sovětského svazu učinit společně s USA takovýto krok jako příklad pro ostatní jaderné mocnosti.

Státy zastoupené na zasedání se dále vyslovují pro to, aby byla co možná nejrychleji uzavřena smlouva o úplném a všeobecném zákazu zkoušek jaderných zbraní a aby s tímto cílem bylo vedeno příslušné jednání.

Při předkládání těchto návrhů vycházejí z toho, že další hromadění a zdokonalování jaderných zbraní je nejen nebezpečné, ale také neskyslné.

Účastníci zasedání důrazně vyzývají jaderné mocnosti, které tak dosud nečinily, aby se zavázaly, že nepoužijí tyto zbraně jako první. Považují za nutné, aby všechny státy vlastníci jaderné zbraně učinily vše, co je třeba, aby byla odvrácena jaderná válka a aby se hlavním cílem jejich zahraniční politiky a jejich praktického jednání stalo osvobození národů od jaderné hrozby.

Státy zastoupené na zasedání upozorňují, že militarizace kosmického prostoru, nebude-li jí včas zabráněno, by podstatně zvýšila riziko jaderné války a měla by za následek dosud nevídaný rozsah horečného zbrojení. Rozhodně se zasazují o to, aby bylo zabráněno militarizaci kosmického prostoru, aby byly zastaveny veškeré akce k rozšíření horečného zbrojení na kosmický prostor a aby byl vesmír využíván výlučně k mírovým účelům, ve prospěch všeho lidstva. Tento úkol je třeba co možná nejrychleji radikálně vyřešit spolehlivě ověřitelnou dohodou na dvoustranném i vícestranném základě. Byla vyslovena naděje, že všechny státy, především ty, které disponují kosmickým potenciálem, pochopí nutnost učinit opatření, která by zabránila militarizaci vesmíru. Byla zdůrazněna úloha OSN při řešení tohoto problému.

Ministři se vyslovili pro praktické jednání o všech otázkách, jež jsou na jednání pořadu Ženevské konference o odzbrojení, aby se v rámci tohoto fóra dospělo ke konkrétním úmluvám. Jsou toho názoru, že by při konstruktivním přístupu všech účastníků konference bylo možné dokončit vypracování konvence o zákazu a zničení chemických zbraní již v dohledné době.

6. Účastnické státy zasedání, které se důsledně zasazují o to, aby byla zvýšena úloha OSN při zachování míru a upevňování mezinárodní bezpečnosti, věnovaly na právě probíhajícího 39. zasedání Valného shromáždění OSN hlavní pozornost ústředním otázkám nynějších mezinárodních vztahů. Připravují své návrhy, předložené na zasedání OSN, zaměřené na omezení horečného zbro-

jení a na odzbrojení, především v jaderné oblasti, na odstranění ohnisků krizí a konfliktů v různých částech světa jednáním, na vytvoření nového mezinárodního hospodářského pořádku, zaměřené proti politice vněšování do vnitřních záležitostí států a proti jakýmkoli akcím směřujícím k podkopání společenskopolitického zřízení v jiných státech. Zdůrazňují, že uplatňování diskriminačních omezení v hospodářských stycích i jakýchkoli jiných forem nátlaku odporuje základním zásadám vztahů mezi státy.

Státy zastoupené na zasedání odsuzují imperialistickou politiku násilí a vyjadřují solidární podporu národům bojujícím za svobodu, za posílení své nezávislosti a společenského a hospodářského pokroku a vyjadřují jim svou solidaritu.

Zdůrazňují významnou úlohu hnutí nezúčastněných zemí v boji za odstranění nebezpečí války, za ukončení horečného zbrojení a za odzbrojení, za ozdravení mezinárodních politických a hospodářských vztahů a v boji proti všem formám nadvlády a vykořisťování.

7. Ministři zahraničních věcí si vyměnili názory v souvislosti s nadcházejícím 40. výročí vítězství nad fašismem. Vyjádřili přesvědčení, že je povinností národů a vlád uctít toto významné jubileum zvýšeným úsilím o zachování a upevnění světové míry.

8. Ministři zahraničních věcí zdůraznili význam Varšavské smlouvy jako účinného nástroje k zajištění bezpečnosti jejích členských států, ke společnému vypracování a uskutečňování její mírumilovné zahraniční politiky jako důležitého faktoru k zachování a upevnění míry v Evropě, především v nynější složité mezinárodní situaci.

Zasedání výboru ministrů zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy se konalo v ovzduší spolupráce a plného vzájemného porozumění.

Příští zasedání výboru ministrů zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy se bude konat v červnu 1985 ve Varšavě.